

Proefopnamen *On the track of Robert van Gulik*

Een uitgebrande auto op het knooppunt Deil zorgde voor enig oponthoud. Daardoor arriveerde ik een half uur te laat op de plaats van bestemming: het Sinologisch Instituut van de Universiteit Leiden.

Zoals in de vorige nieuwsbrief aangekondigd werden daar op 16 mei proefopnamen gemaakt voor een documentaire met de werktitel *On the track of Robert van Gulik*.

Deskundig advies

Naar aanleiding van die aankondiging kreeg ik een bijzonder aardig mailtje van een trouwe lezer. Cees van Drongelen, ex-presentator van o.a. het succesvolle tv-programma *Tussen kunst en kitsch* en fervent Rechter Tie-fan, drukte me op het hart om vooral niet zenuwachtig te zijn en niet te denken aan "goed overkomen":

Forceer niks, blij jezelf en praat met je interviewer alsof je samen met hem/haar aan de keukentafel zit.

Nou is dat makkelijker gezegd dan gedaan, maar ik moet zeggen dat de hele entourage bijdroeg aan een relaxte atmosfeer. Dat begon al met de ontvangst door (als ik mij goed herinner) dezelfde vriendelijke jongeman als bij mijn eer-

ste bezoek begin 2004. Hij begeleidde mij naar de plaats van handeling, de *Robert van Gulik kamer*.

Door de wol geverfd

Regisseur Rob Rombout en zijn cameraman waren nog druk bezig met de opstelling van de apparatuur, dus mijn vertraging had gelukkig geen nadelige gevolgen. Verder waren aanwezig Pim Kolde-wijn, misschien wel de belangrijkste verzamelaar van Gulikiana in Nederland en omstreken, en een jongedame die vriendelijk doch resoluut toezag op de naleving van de strenge regels die gelden in dit heiligdom.

Ik kon wel merken dat Rob een door de wol geverfde interviewer is. Hij wist precies de goede toon te treffen waardoor ik me meteen op mijn gemak voelde. We spraken wat over Van Gulik, waarbij de nadruk lag op de overeenkomsten tussen de schrijver en Rechter Tie. Ook de technische kant kwam aan de orde: dat de opnamen in HD plaatsvinden, mede met het oog op het uitbrengen op DVD; en dat de DVD wellicht als bonus langere gedeelten van de interviews zal bevatten.

Er werd veel aandacht besteed aan de *mise en scène*. De Chinese luit werd op de achtergrond geplaatst



en wat boeken werden verplaatst. Daarna kreeg ik nog wat aanwijzingen. Naar de interviewer kijken, niet in de camera! Gewoon doorgaan als er iets misgaat: dat knippen we eruit! En toen werd de camera aan gezet.

"Rechter Tie, dat ben ik"

Het interview zelf liep voor mijn gevoel heel vlotjes. In een half uur passeerden vele onderwerpen de revue. Ik vertelde over het ontstaan van RechterTie.nl en mijn fascinatie voor de Rechter Tie-verhalen en de persoon Van Gulik. Daarna kwam het gesprek op het centrale thema: de overeenkomsten tussen Van Gulik zelf en Rechter Tie. Rob wilde daar graag concrete voorbeelden van hebben, liefst citaten uit de verhalen. Ik moest hem teleurstellen. Het gaat immers om de figuur Rechter Tie in zijn geheel, het prototype van de geleerde-ambtenaar van de Ming-periode, die alles belichaamt wat Robert van Gulik graag had willen zijn.

Helaas heb ik maar een gedeelte van het interview met Pim Kolde-wijn kunnen volgen, maar één ding weet ik nu al zeker: als de documentaire er komt, zal hij het aanzien meer dan waard zijn.



Il giudice Dee: L'enigma dell'anello (Het raadsel van de ring)



12-13. Als de drogist Wang weer vertrokken is, geeft Rechter Tie de ring van de vermoorde vagebond aan Tsjiao Tai en zegt:

"Er is een kans, dat de man zijn ring wel eens heeft verpand om aan contanten te komen. Je moet je dus maar vermommen en de pandhuizen afgaan. Je kan dan meteen navraag doen of er de laatste dagen een nieuwe zwerfbende in de stad is gezien."

Tsjiao Tai gaat zich vermommen en sluipt even later het gerechtsgebouw uit.

Intussen verdiept Rechter Tie zich in het dossier van de smokkelaffaire op de grens met het buurdistrict. Een viertal kerels heeft geprobeerd om kisten met goud- en zilverkorrels, en geneeskrachtige wortels uit Korea over de grensrivier te smokkelen. Ze werden betrapt door de militaire politie maar wisten te ontkomen. Ontduiking van de grensbelasting is nu juist een van die zaken die door de hogere autoriteiten erg zwaar wordt opgenomen:

Tsjiao Tai zit een goed uur later teleurgesteld een koek te eten aan een straatstalletje op het marktplein. Hij heeft al zes pandhuizen geprobeerd maar zonder resultaat. En niemand weet iets van een nieuwe bende zwerfers in de stad. Vanwaar hij zit, kan Tsjiao Tai de kwistig met goudlak versierde gevel van Leng's Pandhuis zien, en hij bedenkt dat hij daar ook maar eens moet informeren. Eigenlijk is het een veel te deftig pandhuis voor een zwerfer, maar je kunt nooit weten. Tenslotte heeft Leng net als drogist Wang; een villa op de heuvel.



12-14. Op zijn gemak loopt Tsjiao Tai naar het deftige pandhuis van Leng, dat tegenover de drogisterij van Wang ligt. Binnen staan een paar net geklede klanten voor een betrialiede balie, waarachter klerken zitten. Aan het eind van het vertrek staat een schrijftafel, waaraan een dikke man ijverig zit te rekenen, met behulp van een groot telraam. Hij draagt een grijs gewaad en een kap van dun zwart gaas.

Tsjiao Tai loopt naar een van de klerken en, geeft hem een valse visitekaart. Daarvan heeft hij namelijk een verzameling, die bij dit soort opdrachten vaak van pas komt. Aan de ene kant staat 'Tao Gan, in- en verkoop van goud en zilver', aan de andere kant een bekend adres in de hoofdstad.

Ik kom voor een vertrouwelijke mededeling," zeg hij.

De klerk brengt Tsjiao Tai naar zijn baas en geef hem de visitekaart. Leng kijkt op en vraagt vriendelijk:

"Wat kan ik voor u doen, meneer Tao?"

Tsjiao Tai haalt de ring van de oude vagebond tevoorschijn en zegt:

"Deze ring is mij hier in de stad aangeboden. Een kostbaar stuk, zoals u ziet, maar ik vertrouw de zaak niet helemaal. Daarom besloot ik bij u mijn licht eens op te steken. Is deze ring bij u misschien wel eens over de toonbank geweest?"